

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Pénteken 27. Juliusban 1792.

A' F. Tsászár már *Fránkfurtot* el hagyta, és a' tudósítások szerint még ezen hónapnak utolsó napjain *Prágába* érkezik. A' ditsőségesen véghez ment Tsászári koronázás alkalmatosságával nevezetes vala az, hogy ő Felsége senkinek-is *privát Audentziát* nem adott, ne hogy a' fok beszéd által való maga meg-eröltetése által gyenge mejjének ártalmára légyen, hanem ezt az első Tsászárt választó Követ Hertzeg *Eszterházira* bizta vala. Ezen Hertzeg, minden jelen vólt Követek között annyira ki mutatta magát, a' mennyire tsak egy H. *Eszterházitól* lehetett várni. Egy bált adott ő Hertzegsége *Fránkfurtban*, és tsak azokért az épületekért, mellyekben a' bál tartaték 15 ezer forintot fizetett. — A' Koronázás pompáján *Frankfurtban* vólt

P p p

vólt Fő Rendek már többnyire mind útban vagynak. — A' *Rhénus* partya felé megint 20-ezer fegyvereseink vettenek induló parantsolatot. — Azt írják némelyek, hogy *Congressust* akarván a' Fejedelmek egymás között, a' Frantzia és Lengyel dolgokra nézve tartani, a' Frantzia Király-is ezen *Congressusra* hivatalos volna, még pedig úgy, hogy az ő meg-nem jelenése bizonyysága lenne annak, hogy ő Királyi tellyes szabadságában nintsen, ha itt meg-nem jelenéndik, hanem a' Nemzetnek minden *Constitutióját* erőszakoson *subscribálta*. — A' Pruszszus Sergeknek már ki van az út mérve *Páris* felé, és ezek nem akarnak meg állani addig, mig a' *Párisi Marsánt-módi* bóltokat fel nem matozzák — tsak 3 hónapjaink vagynak hátra — és sokat fogunk halalani. Augústusnak vége felé minden útban lévő Aústriai és Pruszszus Sergek meg-érkeznek a' Frantzia szélekre, és ekkor várhatunk valamit.

Már egy néhány napoktól fogva olly szörnyü hévséget tapasztaltunk Bétsben, hogy a' mi rozsa színre festett Leánykáink a' *Polonézer Tintuch* alatt is szinte el olvadtak a' *Práterben*. Ez a' meleg és hévség az all-földön nagy mértékben tartott Hazánkban. Egész Erdélyben és Magyar Országban mindenünnen a' nap-számosok szük vóltáról panaszkodnak a' Mezei Gazdák. Más esztendőben sergestől mentenek az aratók a' Tisza mellyéki helyekre, és azokra a' részekre, hól a' Gabona bőven terem; most; minthogy óltsó az élet, alig kapnak a' Gazdák, aratót, hogy Gabonájokat bé-takarithassák lábából. — Erdélyben 12 kr. egy véka Kukuritzza, egy napi kapáló napszámos pedig ételivel edgyütt 24 krajtzárba-is belé kerül, 's még így is mesterség kapni. Ennek az az oka, hogy a' mi napszámos Parasztaink tsak nem olyanak, mint az Évangeliumbéli Égi madár, kiknek, ha van most mit enni, a' holnapi napról keveset gondolkodnak. — A' pénzen kívül minden oltsó a' 2 Magyar Hazában. — Erdélyből *Szebenből* azt írják, hogy itt minden drágább mint *Kolosvárt*, noha a' Kormányfzék ottan vagyon.

Tasnád 16. Jul. — „Juliusnak 6-dikán költ *Kurirjába* olvasván az Urnak, a' *Tasnádi* szomorú történetnek helytelen leírását; mint azon esetnek szemlője azt a' maga valóságában közlöm az Urral. — Juniusnak 3-dikán 9 óra előtt éppen Isteni tisztelet alatt, a' mikor T. Prédikátorunk két Periodusnyit elmondott Prédikáziójából, az elsőnek kezdetével, nagy villámás és rettenetes tsattanás között bé lövé az UR haragos nyilát a' mi Gyülekezetünkbe. Még pedig a' mint kívülről meg lehet látni most is, a' templom ormojára esett a' menkö, és ott mindjárt két részre oszolván, egy része majd minden kár nélkül enyészett-el, az Északi oldalát tsak igen kevésbé hasítván meg templomunk tetejének: a' melly része pedig a' déli oldalon jött le, az egy szarufát szinte ketté hasított, és a' templom falába vette-bé magát, onnan kijött kívülről az ablak felett, és a' rostélyát templomunk ablakának a' közepe táján meg-hasítván, kétség kívül azon hasítással éppen meg egyező (már az előtt régi ki tört két ablak karika) helyen jött bé azon bűdös köves matériának valamely része; mivel egyebütt semmi nyoma nem tettik-meg: nagyobb része kívül ment le, a' mint a' templom falán lett kartzolásokból és a' tsalán meg perseléséből ki-hozhattuk. Ezen ablak eránnyába ült a' falnál *Göntzi* Dániel, ki is halálra üttetett: bal keze felöll ült mellette *Chirurgus Berekszászi*, kinek vállától fogva farkáig mint egy ujnyi veretség láttzott akkor tájba, és tsizmájának oldalán jukat ejtett: ez szekiből le nem esett, hanem tsak kiáltozott hogy húzzák ki, mellyet meg is tselekedtek, és a' szabad levegőre ki-vitték. A' meg hólnak jobb keze felöll ült testvér *Báttya*, kinek tsak haja szála se perselődött meg, azon túl mint egy 5 arasznyira egy *Halasi* Sámuel nevű Nemes ember, ennek sem lett semmi baja; e' mellett ült *Asztalos György*, a' kinek fél részen láttzott veretség, és ez azonnal a' szék alá bukott, de már nints semmi baja. A' *Borbély* mellett ült egy *Batz Péter*

nevű Nemes ember, ez is úgy mondja, hogy edgyik tomporán látott magának verefséget, és a' fájalmát érzette. — Nem nyóltz helyen ütött hát bé a' templomunkba, és tsupan tsak a' meg-irtak sértettek meg.

Ditséretet érdemel itt a' Prédikátor halgatóihoz való különös hűsége: ki is le jövén prédikáló helyéről, és azonnal a' meg hólthoz közelitvén, annak tagjait dörsöltette: ki ment onnan a' Chirurgus után, és azt kezénél fogva bé vezetvén, mind a' meg hólton, mind *Asztalos* Györgyön eret vágatott, annak utánna küldött a' Vármegye Doktorra után, ki is akkor visitatióra ott vala, és az azonnal Spiritnsokat hozván magával meg-jelent, és minden féle próbát el követett: minek utánna pedig a' meg holt el-vitetett, a' néppel edgyütt mindjárt egy azon szomorú alkalmatofsághoz illő könyörgést tartott keserves köny-hullatási között mind magának, mind a' népnek. A' Templomból ki jövén, ment az Oskolába a' gyermekek vigasztalására, onnan a' meg-hóltnak Özvegyének és árváinak sziveknek meg-tsendesítésére; más nap estvéli 4 órakor egy hathatós tanítást tett, a' halott felett. *Hos.* 14. 10. és azon héten mind reggel, mind estve azon szomorú alkalmatofsághoz készített könyörgéseket mondott a' néppel: azt követő Vasárnap pedig a' Gyülekezetnek nagyobb része minden ételtől magát egész nap meg-tartóztatván, bõjtölt, és buzgó könyörgéseik által és ahoz az időhez a' T. Prédikátor által készített Prédikátziók által kívánták engesztelni az UR haragos ortzáját, ekkor esett a' három harangozás, hogy a' nép magát egész nap foglallya a' sz. elmélkedésbe. Adjon Isten sok illy buzgó, hivatalában fárodhatatlan, tanításait az alkalmatofságokhoz intéző, Eklésiáink javára törekedő Lelki Fálztorokat. A' *Csaholyi* sem úgy esett mint az jelentő irta az Urnak a' mint nékem az ott való Prédikátor beszéltette. Az özvegy *Alzizony* meg-holt, két Fiai meg-sebesítettek:

ítettek: de ennek a' meg-hólt Aszfzonynak Férje uem menkő által hólt-meg; a' ki pedig a' múlt esztendőbe a' Toronyba halálra üttetett, ennek nem vala Férje.

Sáros - Patakról, Júliusnak 21-dik napján. — „A' Reformátusok' itt lévő Kollégyiomának közön-séges Exámenje (Visgáltatása), tegnap végződött. Tartott három napokig. Közel három százig való Uraság gyülekezett vala öszve ezen Exámenre, nem tsak a' közel való környékekből, hanem még a' Dunán és a' Tiszán túl való kerületekből, 's még *Erdélyből* is. Ki nem lehet mondani, melly nagy ser-kentésére van az az Iffjúságnak, hogy tudományi próbáit, olly számos Uraságok előtt teheti, kik között Szüléit, Attyafiait, vagy Jóltévőit van szeren-tséje szemlélni. Az Iffjúság' száma, közel reá ment e' folyó esztendőben ezer két százra; de most már nagy részént el-ozlott; mivel a' Reformátusoknál az úgy nevezett *Kónikulában*, vagy az esztendőnek leg melegebb 's bádgyasztóbb napjain szokott meg szünni a' tanítás. — A' Kollégyiomnak nagy érd-külső a' belső Elöljárói, ez alkalmatossággal is tet-tek olly rendeléseket, melyek eszközül fognak szol-gálni, a' Kollégyiomnak nagyobb virágzására. Meg-határozták ugyan is, hogy a' Kollégyiom' épüle-tének egyik szárnya derekassan meg építettessék, és némely Professzor Urak' számára is alkalmatosabb uj házak épittessenek; — bizonyos summát szabtak ki továbbá esztendőnként, a' Könyvtárnak bővítésére, 's különösen a' Magyar Könyveknek meg-szerzésére; valamint a' Természet tudományához tartozó eszkö-zöknek szaporítására is; sőt egy ollyátén Mekha-nikusnak tarására is rendeltek bizonyos esztendei fi-zetést, a' ki a' Physicum Instrumentumokra (Ter-mészet - tudományához tartozó eszközökre) fog vigyázni. — A' mi pedig még mind ezeknél is nagyobb, él végezték köz akerattal, hogy némelly Tudományok, p. o. a' *Physica*, és *Mathesis*, Ma-gyar Nyelven tanittassanak. “

Debretzen 14. Jul. — Debretzenben mind ez ideig, mind a' Sz. Ekklésia, mind a' Collegium árván vannak; ama Prédikátor, e' pedig Professor nélkül szükölködvén, Professornak hívták T. *Csató* Gergely Uramat, de nem megyen, mert elébb valónak nézi a' Kardszagi Prédikátorságot, 's az ujj Systemát is kétség kívül nem szereti, melly szerint nagyon meg-kiszebedett a' Professorok fizetése. Egy summában fizetnek a' Professoroknak, nem pedig ugy, mint ez előtt. Prédikátorságra hívták a' Debretzeniek T. *Gál* András Uramat Székelyhidról, és T. *Pap* János Uramat Szalontáról; de ezek is jobbnak itélik a' magok megszokott Kvártéliyokat.

Az idő az aratásra meg ésődzött. *Margit* napolta az első mindég szakad. Az élet mutogatja magát: de majd meg válik mi gyül a' zsákba. Az Aratók nagyon fenn beszélnek: van olyan közzülök, a' ki felébe kéri a' vetéseknek fel takarítását; a' Kúnságból, Debretzenbe izentek a' Birák, hogy takarókat küldjenek, mert ott vész az életek lábán. Semmi árra a' búzának nints; a' ki mit meg-ehtik benne, az a' halzna a' szántásából vetéséből, Isten tudja mi lesz belőlünk. Mászszor bővebben,

Kolosvárról. A' 47 dik *Kurir*, és annak 737 dik lapja szerint, nem tsak az, hogy *Kolosvár* most is épül; hanem romlik-is azért, hogy annál tsinosabb rendel épült Város lehessen. Ugyan-is az Épittetés Biztosi Társaság *Aedilis Commissió* által a' Városi nevezetesebb uttzáknak most előre egyenesítettése, 's kövekkel való ki-rakattatása el-lévén intézve, az arról tett Rajzolat, a' F. Fő-igazgató K. Kormány-Szék által közöltetvén a' Nemes Tanáttsal, olly parantsolat mellett, hogy minden Gazda, akár Méltóság, akár Hites Polgár légyen, az uttzákra ki épittetett Pintze torkokat, létezéseket el-rontani tartozzk. Azon parantsolatnak példás első tellyesítője vólt maga a' N. Tanáts, a' midön a' Tanáts-ház előtt ki-nyulva vólt köfalakat, mellyek kétség kívül azért vóltanak régen épittetve, hogy azon időben az alsó Házban tartatván a' Gyülés,

a' Perlekedők 's más emberek, a' Birák beszélgetéseit és végezéseit ne halhassák, el-rontotta, és ezt másoknak is kéntelenségből-is követni kelletvén, romolva tsinosodik és épül Kolosvár. Ezen Városnak nagy szüksége vagyon egy jó Közförésre, Ón-gyártóra, és egy olyan személlyre, melly a' Vad és Ketske Böröket Nadrágnak, Kesztyünek 's több a' féléknek ki-dolgozásokta, és ki-készítéseket értené; illy népes Városban meg-kapható jó jövedelem mellett, az olyanok Polgári Just is nyernének magoknak. — Most nevezetesen Áts és Kömives Mester-emberekre vólna szüksége.

M. Vásárhely 1. July. — A' *M. Vásárhelyi* Reformatum Collégiumban a' közelebb múlt hónapnak 19-dikén végezvén a' Tanuló Ifjuság egy esztendő alatt folytatott tanulását, az nap olyan dicséretre méltó Komédiát jádzottanak az Ifjuság közül némellyek, mellyek az egész Közönségnek kedvét meg-nyerték. A' Komédia nemzeti nyelvünken versekben vólt foglalva, még-is a' dolognak előadásában semmi erőltetés nem vólt. — A' jádzó személlyek-is a' magok játékokat jól vitték végbe, de nevezetesen egy Szolgának öltözött Ifju ugy jádotta a' maga Rolléját, hogy nints olyan Theatrum az ég boltozattya alatt, a' hol elé ne álhattott vólna. Lám hogy a' Magyar erre-is alkalmas, tsak hogy ezen igyekezetének első 'Sengéjét, az időnek valami viszontagsága meg ne rontaná, hogy utoljára tökéletességre mehetne.

N. Enyed 12. dik Jul. — Néhai *Szentpáli* 'Sigmund meg-ölettetésének historiáját már kétszer olvastam a' *Magyar Kurirból*; de mind a' két rendbéli fel-adás hibás; mert a' dolog így vala:

„ Ezen esztendőben Májusnak 22-dikén *Barothi* Dániel István nevű Székely katona *Girbora* menvén, *Szentpáli* 'Sigmund Urhoz, ennek előtte mint egy 6 esztendővel ott maradott szabaduló Leveliért, 23. dik Máji Vadászni készül *Szentpáli* 'Sigmund Ur, és magával el-viszi *Dániel* Istvánt-is, midőn

midőn indulni akarnak Kürtöt fútat *Szentpáli*, melyet halván, *Szentpáli László*, a' kinél tartozkodott Felesége Testvére *Bálint Gábor Urfi*, mondja *Szentpáli László*, *Bálint Gábor* Sogorának (a' mint az Examenből ki jő) Sogor! eredj vadászni, 's a' mit rád biztam vidd véghez, különben a' házonhoz soha többé ne jöjj. Ezzel el-megyén *Bálint*-is vadászni, 's midőn mennének, kérdi *Bálint Szent Páli* 'Sigmondtól, ki az a' legény a' ki vadászni megyen? — azt mondja *Szentpáli*: — az egy Korhel Tolvaj, ez előtt nállam-is lakott, de meg-lopván, meg-iverettem 's Tömlöztbe tettem. Ezzel vadásznak, de semmit nem kapnak; hanem egy Fogadóba bé mennek ebédelni, a' hol megisznak vagy három kupa bort, 's ezzel *Szentpáli* 'Sigmond ki megy és egy közel lévő árnyékos fa alá le fekszik, *Bálint Gábor* és *Dániel* a' fogadóba maradnak, 's egy kupa bort hozatván, mig azt hozfzason iszák, el-végzik magokban hogy *Szentpáli* 'Sigmondot meg-öllyék, s ígér *Bálint Dániel*-nek 10 aranyat és egy órát (mint az examenből ki jött) ezzel ki mennek és két puska lövéssel *Szentpálit* fel-költik, és bé mennek az erdőbe, 's egy árnyékos helyre mind hárman le telepednek, 's midőn *Szentpáli* el-alutt volna, az edgyik (de melyik ki nem adják) fel kél és a' puska ágyával megüti nyakszirt, ezzel fel szökvén *Szentpáli* el szédültön óltalmazta magát a' mint lehetett; de a' más is újra üti, 's ezzel el esett 's agyon verik, 's azt végzik, hogy *Dániel*, mintha a' Tolvajok lőtték volna meg, (lévén a' karján két kis seb, melyet az el esésbe kapott vólt) fekügyék le, és *Bálint* mennyen bé a' faluba, 's adjon hirt hogy a' Tolvajok hozzájuk löttek; de ő el-szaladott, a' más kettőt meg-fogták löni, el-megyén *Bálint* és meg-mondja a' Sogorának, *Szentpáli Lászlónak*, hogy meg van ölve *Szentpáli* 'Sigmond, erre nagy örömmel félre vereti *Szentpáli László* a' harangot, és a' Faluval ki megyen 's meg talállyák a' holtakat, de *Dánielt* meg-szollitván *Bálint*, fel-kél, és kérdik mi dolog? a' felel: hogy ő nem tudja, mert hogy ötet meg-lötte egy fejer kutsmás Oláh

ő mindjárt el-esett, 's azolta nem tudott Világ ügyében, a' mást nézik; de a' meg vólt halva, azért szekérre tézik, és maga házához viszik, 's mindjárt hirt adnak Vice Ispány *Gyuitó Sándor* Urnak, a' ki oda menvén, a' dolgot szorgalmatosan Investigálja. Esketett; de soholt Tolvajt nem találnak, az alatt Feltsert hozat a' Vice Ispány Ur, és legelsőbben is *Dánielnek* sebeit nézeti meg, hogy mi soda feléttel lötték-meg; 's kit keményetske benignum Examenre huzván, ez a' dolgot, a' hogy vólt, hogy ők lötték meg *Szentpáli* 'Sigmundot meg vallya, 's mindjárt a' Tifztség keze alá küldi *Dánielt* Enyedre, az hol feles Ns Vármegyei Nemesek öfzve gyülvén, ujra Examinálják *Dánielt*, a' ki mindeneket a' hogy a' dolog folyt meg-vall, és hogy tsak ők ketten *Bálint* Gábor Urfival ölték-meg, minden lövés nélkül, itt már *Bálint* Urfiról vólt a' kérdés, hogy lehessen el-fogni, mivel Possessionatus, Nemes ember, és a' Fatens ellene tsak egy, azért a' végeztetett, hogy két Szolga-Biró Urak utánna járván szorgalmatosan meg tudják, ha van é Józzága kezénél. Kik is utánna járván, ugy találták hogy nints kezénél Józzága; azért az Törvényen épült Instructió nyomán el fogta két Szolga Biró, és a' Tifztségnek által adta, ki is az Examenben elsőben mindent tagadott; de az után, hogy ők ketten tselekedték *Daniellel* megvallotta, és hogy egyenesen a' Sogora *Szentpáli* László Ur indittásából tselekedte abban álhatatos, Sok egyéb vádak is jövéen *Szentpáli* László Urra, a' N. Vármegye Vice Ispánnya a' N. Vármegye Közönséges Gyűlése meg-hivta, a' hol meg-is jelent, és a' per kezdetit (Levatát) végig halgatta, de mint-hogy elsőben olly gyikofsággal vádoltatik, melly a' negyedik ágon aloll van. — 2 szor Hamis Contractusok, Bankó-tzedulák tsinálásával — 3 szor Közönséges tsendességet fel-háborittással, mellyek ha igazak lésznek a' Diétát illetik, ide által botsátatott.

tatott. A' két Gyilkos közzül ki-jött, hogy edgyik Székely Katona, a' más Nemes ember; azért ezeknek dolgok ez után igazittatik.

*Némelly dirib darab tudósítások a' Lengyel tsata-
piatzról.*

Brodyból Gallitzia széléből Jul. 9. dikén. —
Az ide által szaladott nyomorult Lengyeleknek száma olly nagy, hogy már szállást is alig lehet tanálni. *Rádcivilovból*, a' melly hellység a' mi széleinkhez tsak valami 1 mértföldnyire fekszik, iszonyu sirások és jajgatások között szaladának sok fejér népek, 's köztök sok esmeretes fő Afzszonyságok hozzánk által, és sebess által szaladásoknak okáról kérdeztetvén, így felelének: — „Az Orosz Kozákok *Rádcivilovban* meg érkezvén, minden mozdulásaikkal halált és iszonyuságot szemléltetnek; leg kissebb irgalom és szánakozás nélkült ölnek és ragadoznak. „ — Más nap által menvén töllünk *némellyek Rádcivilovba*, akkor látják, hogy az egész félelmet tsak szállás készítés végett előre küldetett 6 Kozákok okozták.

Ebből az egy történetből által lehet látni, melly erőssen iszonyodjanak a' Lengyelek a' Kozákoktól. — Az Orosz reguláris Sergek előtt minden felé illyen vad Tatárok küldetnek, kik a' barmokkal jó részt tsak egy oskolában tanulván az emberséget, a' valóságos vad emberekhez hasonló módon bánnak a' szegény lakosokkal. — A' Lengyel Levelek leg-alább sok helyekről azt erősítik, hogy még az ártatlan kis gyermekeknek sem kedveznek, és az Afzszonyokra kutyákat ufzítván, szoptató emlőjeket le-vagdadják. — Ha ez így vagyon, úgy a' mostani *Lengyel és Orosz háboru* tsupa Tatár-futás: de meg eshetik az is, hogy tsak vagyon valami kitsiny nagyittás is a' dologban. — Fel sem lehet tenni, hogy az Orosz Tsászárné az illyen kegyetlenségeket kivánná, vagy büntetlenül hagyná.

Igen sok fő Lengyel Uraságokról vagy on a' Lengyel Levelekben emlékezet, kik ezen rövid háboruban már rész szerint minden vagyonyaikat, rész szerint életeket is el-veztették: de igen sokan még-is a' magok patriotaságok mellett a' bámulásig meg-maradtanak. Egy *Kavrczeky* nevű nagy Ur a' *Braklovi* tartomány Követe, az után, hogy az ő ki-terjedett jószágai az Oroszok által egészen el-pusztítottattanak és fel-égettettek, egy Lengyel Szabad Seregbe állván belé, így szolgálja már most hazáját. -- *Dubnóban* is az Orosz Kozákok valának az első vendégek, és a' magok itt való mulatásának a' *Lubomirska* Hertzezné Kastélyában igen nyilvános jeleit hagyták magok után. Még csak egy szegnek sem kedveztek, a' mi meg-mozdulható volt. -- Az Orosz Seregek 3 egész napok alatt szüntelen költöztenek *Dubnó* Városán keresztül. -- 300 ágyukat, és 1000, lisztel, pálinkával, dohánnyal 's a' t. meg-terheltetett szekereket vittenek magokkal, és azt mondták, hogy Jul. 18-dikán *Vársóban* fognak meg-állapodni. -- Ez a' *Dubnó* Városán keresztül útozott Orosz Sereg 40-ezer emberből állott, és igen nevezetes az, hogy H. *Poniatovszky* 25 ezerevel magával a' Várostól csak 5 mért földnyire fekvén, az Oroszokat keresztül menni tsendesesen meg-engedte, és egész táborával az Oroszoknak a' háta megett induiván útnak, hátulról követi őket *Vársó* felé. -- Igaz é ezen dolog, vagy nem, és mi némű hadi-mesterség fekügyék alatta, kevés napok alatt meg-fogjuk hallani.

Páris. Jó és rossz elegyesen — A' Párisi nép olyan mintha mind az öt érzékenységeit egészen el-veztette volna. A' leg-nagyobb zürzavar csak gyermek-játéknak tetszik előtte, és az ajton álló veszedelmekre is csak annyit ügyel, mintha Párisban a' leg-nagyobb boldogság uralkodván, az egész Frantzia láрма *Chochinchinában* volna. A' Jul. 7-dikén esküvéssel kötöttetett egyesség is csak valami szemfényveztő és a' kezdetében mindjárt el-álvó Fran.

Frantzia Nemzeti-egyeség vala, és a' mellynek más nap majd leg-kisebb nyoma sem láttzaték.

Még Jul. 9 dikén is *Péthionnak* a' Párisi Polgármesternek hivatalába való vizsgálata tétele felett folyt a' vetélkedés. A' N. Gyűlés Palotájának néző karjaiból ezerek várják vala a' nép közzül a' dolognak ki-menetelét, 's midőn a' sok haszontalan disputálásnak végét ezek-is hijában várnák, elvesztvén türelemeket, így kiáltának-le a' Nemzetnek 1200 *Solonnyaihoz*: — *Pusztuljatok innen! különben 's a' t.* — Elszégyelvén a' N. Gyűlésnek tagjai ezen ezer torkokból jövő kiáltásra magokat, felállának, és eloszlának.

Jul. 9 dikén a' Frantzia Udvarnak minden Ministerei a' N. Gyűlés előtt meg-jelenvén, a' magok hivatalokról egyszeriben le-mondának, és az Ország mostani külső és belső állapotjáról ilyen számot adának: — „A' belső Minister azt mondta, hogy minden zenebonát a' Jákobiták Klúbjának lehet egyedül tulajdonítani. — Az adóra v. portióra ügyelő Minister azt erősítette, hogy a' 83 Depárta-mentomok közzül 3-nál több még maga részéről az adó iránt eleget nem tett. — A' hadi Minister leg-hosszasabban beszélvén, ezeket mondotta — hogy 200 ezer fejekből álló ellenség áll a' széleken a' Frantziákra való réa-ütésre kélzen: de a' mellynek ellenében való állásra 240-ezer Frantziák vagynak táborba szálva. Ezek közzül 45 ezer Flandria felől, 50-ezer a' *Rénus* mellett, 50 ezer benn az Országban, 40-ezer pedig Dél felől fekszik. A' több Sergek a' Várookban feküsznek őrizeten. Élés-is vagyon elég. Továbbá — *igy folytatja ezen Minister beszédét* — az ellenünk öszve szövöttezett Sergeknek Vezére Pruszszia. A' Német Fejedelmek ha még mind nem egyesek is, a' Tsászári koronázás után bizonyoson ők is öszve fogják magokat ellenünk tsatolni. Az *Orosz Birodalom* ugyan nem barátunk: de elég foglalatoságot keresett magának Lengyel Országgal. Néapolisról nintsen mit izollá-

ni. Velentze nem botsátja-bé hadakozó hajójinkat a' maga ki-kötő helyeibe. *Spanyol* Ország Neutrális. *Portugallia* nem szoll a' dologhoz. *Helvetziá-*nak tsak 3 Kantonjai tartanak a' Frantziákkal. — *Hollándiának* nem lehet hinni. *Anglia* betsüll ben-nünket. *Lengyel* Orzágnak elég ha a' maga dol-gát igazithatja. *Svétziában* az eddig velünk ellen-séges Ministerek a' Király halála által ki-ejtették kezekből a' kormányozó lapátot, 's már most még hajóinknak a' Svéd ki kötő helyekbe való bé-eve-zést is meg-engedi az Udvar. *Dánia* nyilván ki je-lentette, hogy Neutrális. Az *Amériikai* Respublica 1800 mért földnyire vagyon töllünk. Mind ezekből pedig az a' következés — *igy végzi bé beszédét* — hogy Frantzia Ország nintsen veszedelemben. „

Jul. 12-dikén jelentést tett a' Király a' N. Gyü-lésnek, hogy a' hivataljokból bútsuzó Ministerek-nek olyan parantsolatot adott vólna, hogy addig helyekből el ne mozduljanak, valaméddig a' Ki-rály alkalmas személlyeket nem tanál. — Ugyan ezen alkalmatósággal érkezék az a' tudósítás a' Nemzeti gyűlés elejébe, hogy egy Szerzetes Pap magának feleséget vévén, a' katonák között Kapi-tányi rangra emeltetett.

A' Jul. 11 dikén tartatott üléséről a' N. Gyü-lésnek azt jegyzik még meg a' külső Levelek, hogy ezen ülésben a' N. Gyűlésnek Præfese fel állván, így kiáltott légyen fel: — *Polgárok! az Haza ve-szedelemben vagyon.* Az után egy Dekretom iratta-ték, mellynek summája ez: — „A' mi határ szé-leinkre nagy számu Sergek közelittenek. Minden szabadságtól féltő ember fegyverben öltöztvén, a' mi *Constitutionknak* fel forgatására törekedik. Polgá-rok! tartsátok készen magatokat az oltalomra, az illendő jel-adásra figyelmeztvén. A' Haza veszedelemben vagyon. 's a' t. „

Egy közönséges Levélből azt olvassuk, hogy a' Szövetstséges Fejedelmek ezen következő punktumokat fognak Frantzia Ország és Europa tsen-

tsendességének helyre állítása végett, az ugy nevezett közönséges Congressusban előre való fundamentomul helyheztetni. u. m. —

1.) A' Nemességnek vizsgálata állittatását.

2.) A' Királyi Hatalomnak abban a' mértékben való meg-erősítetését, a' melly az egész Európának tsendességét meg-zavaró *Frantzia Fanatismusnak* ki-oltására, az *Ekklesiá* julsainak, a' *Koronáknak*, és a' *Monarkhiáknak* bátorságba való helyheztetésére, meg-kivántatik.

3.) *Avéniónak* a' Pápa birodalma alá való vizsgálata adattatását, vagy pedig — ha a' Pápának azt el-fogadni tettzeni fog — illendő elégtételt.

4.) A' Német Fejedelmeknek a' magok julsáikba való illendő vizsgálata helyheztetését.

Az eddig Koblentz körül feküdt *Frantzia Emigráncok*, innen egy lábíg mind el takaródván, a' Pruszus Sergeknek helyet tisztítottanak, és az ujj hirek szerint egy 36 ezer fejből álló tábort formálván *Lotharingiának* és *Alsátiának*] el-foglalására indultanak. A' velek szembe szállani rendeltetett *Frantzia Generális Kellermann*-is már ki-indult *Strazburgból*, és ezen egy eredetű és vérű de egymást meg-útált Sergek kevés idők alatt öszve fognak ölelkezni vagy öklelkezni.

A' F. Császárnak és Pruszus Királynak *Moguntziában* való öszve jövelele Jul. 17 dikétől fogva 20 dikáig fogott meg-esni, és az innen jövő közönséges Német Levelek abban az értelemben vagynak, hogy ezen Koronás Fejek, nem tsak *Frantzia Ország*nak, hanem a' Német Birodalomnak-is egy erősebb fundamentomot akarván alája vetni, azt is tanátskozás alá vették volna magok között; hogy a' Birodalomnak nagy számu sok apróbb Státusai, a' mellyek magokban a' jó rendet, fegyveres erejeknek gyengesége miatt, fel nem tarthatják, ezen tul a' nagyobb Hatalmatságoknak katonái által őriztesenek. Ha ez igaz tanál lenni: így szinte jó étzakát kívánhatunk a' *Revolutióknak*.

Ugy hallatik, hogy a' Frantzia Sergek a' *Luxemburg* felől lévő széleken akarnának ismét szerentsét próbálni. Egy Jul. 9-dikén innen indult tudósítás szerint a' *Kinszki* és *Mathesen* Regementekből 2 Batalionok Jul. 6-dikán a' *Palatinatusnak* és *Trevirnek* széleibe el-érkezvén, az elejekbe ki-szabatott útnak rendje szerint nyugvó napot kell vala itten tartniók: de két rendbéli igen sebess parantsolatok érkezvén *Luxemburgból* hozzájok, útjokat még a' nyugodalom napján 12 órakor kéntelenítettének siettséggel tovább folytatni. Itt minden Katonának 60 töltesek osztatának ki, és így közelitettének *Luxemburg* felé, a' hól a' *Hohenlohé* és *Stuárt* Regementekből még 2 Batalionok magokat hozzájok tsatolván, egyenesen a' Frantzia szélek felé indulának. — Az ő siető útjoknak oka, a' mint az után ki jött, ez vala, hogy a' Frantzia Sergek *Lotharingiából* *Romig* és *Morsholtz* nevű helységekbe bé-ütöttek vólt, de a' mi Sergünknek meg érkezésekor már visszavonták vala magokat. — Egyéb aránt ugy látzik a' Frantzia Sergeknek fekvéséből a' dolog, hogy már most ök nagyobbára tsak óltalmazólog akarnak a' *Prujzszus* és *Austriai* egyesített Sergekkel tsatázni, 's nagyobbára erőss Váraikba vetik inkább reménségeket, mint a' szabad mezőkön való tsatázásba.

Monsból érkezék egy ujj hirünk, melly szerint a' mi Gen. Lájtinánt *La Tour* vezérlése alatt lévő Sergeink, Jul. 15-dikén reggel 3 órakor, a' Frantziáknak *Orchiésnél* fekvő táborára ütvén, őket innen igen vakmerő ellent-állások után visszaverték. De ezen történetről még bővebb tudósítás nem érkezett. Azt mondják hogy sokat vesztettek a' Frantziák. A' miénkek két ágyujokat és 7 puskaporos szekeket vették-el.

Melly rövid ideig tartó lett légyen a' Nemzeti Gyűlésnek tagjai között és a' Király között Jul. 7-dikén kötött egyesség, ebből-is eléggé megtettik, hogy már Jul. 11-dikén a' felett kezdettenek némelleyek a' Gyűlésben disputálni, hogy a' Király le-té-

tsendességének helyre állítása végett, az ugy nevezett közönséges Congressusban előre való fundamentomul helyheztetni. u. m. —

1.) A' Nemességnek vissza állittatását.

2.) A' Királyi Hatalomnak abban a' mértékben való meg-erősítetését, a' melly az egész Európának tsendességét meg-zavaró *Frantzia Fanatismusnak* ki-oltására, az *Ekklesiá* julsainak, a' *Koronáknak*, és a' *Monárkiáknak* bátorságba való helyheztetésére, meg-kivántatik.

3.) *Avénió*nak a' Pápa birodalma alá való vissza adattatását, vagy pedig — ha a' Pápának azt el-fogadni tettzeni fog — illendő elégtételt.

4.) A' Német Fejedelmeknek a' magok julsáikba való illendő vissza helyheztetését.

Az eddig Koblentz körül feküdt *Frantzia Emigráncok*, innen egy lábíg mind el takaródván, a' Pruszus Sergeknek helyet tisztítottanak, és az ujj hirek szerint egy 36 ezer fejből álló tábort formálván *Lotharingiának* és *Alsátiának*] el-foglalására indultanak. A' velek szembe szállani rendeltetett *Frantzia Generális Kellermann*-is már ki-indult *Strazburgból*, és ezen egy eredetű és vérű de egymást meg-útált Sergek kevés idők alatt öszve fognak ölelkezni vagy öklelkezni.

A' F. Császárnak és Pruszus Királynak *Moguntziában* való öszve jövelele Jul. 17 dikétől fogva 20 dikáig fogott meg-esni, és az innen jövő közönséges Német Levelek abban az értelemben vagynak, hogy ezen Koronás Fejek, nem tsak *Frantzia Ország*nak, hanem a' Német Birodalomnak-is egy erősebb fundamentomot akarván alája vetni, azt is tanátskozás alá vették volna magok között; hogy a' Birodalomnak nagy számu fok apróbb Státusai, a' mellyek magokban a' jó rendet, fegyveres erejeknek gyengesége miatt, fel nem tarthatják, ezen tul a' nagyobb Hatalmásoknak katonái által őriztesenek. Ha ez igaz tanál lenni: így szinte jó étzakát kívánhatunk a' *Revolúcióknak*.

Ugy hallatik, hogy a' Frantzia Sergek a' *Luxemburg* felől lévő széleken akarnának ismét szerentsét próbálni. Egy Jul. 9-dikén innen indult tudósítás szerint a' *Kinszki* és *Mathesen* Regementekből 2 Batalionok Jul. 6-dikán a' *Palatinatusnak* és *Trevirnek* széleibe el-érkezvén, az elejekbe ki-szabott útnak rendje szerint nyugvó napot kell vala itten tartniók : de két rendbéli igen sebess parantsolatok érkezvén *Luxemburgból* hozzájok, útjokat még a' nyugodalom napján 12 órakor kéntelenítették siettséggel tovább folytatni. Itt minden Katonának 60 töltések olztatának ki, és így közelítettnek *Luxemburg* felé, a' hól a' *Hohenlohé* és *Stuárt* Regementekből még 2 Batalionok magokat hozzájok tsatolván, egyenesen a' Frantzia szélek felé indulának. — Az ő siető útjoknak oka, a' mint az után ki jött, ez vala, hogy a' Frantzia Sergek *Lotharingiából* *Romig* és *Morsholtz* nevű helységeinkbe bé-ütöttek vólt, de a' mi Sergünknek meg érkezésekor már vissza vonták vala magokat. — Egyéb aránt ugy látzik a' Frantzia Sergeknek fekvéséből a' dolog, hogy már most ök nagyobbára tsak óltalmazólog akarnak a' *Prujzszus* és *Austriai* egyesített Sergekkel tsatázní, 's nagyobbára erőss Váraikba vetik inkább reménségeket, mint a' szabad mezőkön való tsatázásba.

Monsból érkezék egy ujj hirünk, melly szerint a' mi Gen. Lájtinánt *La Tour* vezérlése alatt lévő Sergeink, Jul. 15-dikén reggel 3 órakor, a' Frantziáknak *Orchiésnél* fekvő táborára ütvén, őket innen igen vakmerő ellent-állások után vissza verték. De ezen történetről még bővebb tudósítás nem érkezett. Azt mondják hogy sokat vesztettek a' Frantziák. A' miéinkek két ágyujokat és 7 puszkaporos szekeket vették-el.

Melly rövid ideig tartó lett légyen a' Nemzeti Gyűlésnek tagjai között és a' Király között Jul. 7-dikén kötöttett egyefség, ebből-is eléggé meg tettik, hogy már Jul. 11-dikén a' felett kezdettnek némelleyek a' Gyűlésben disputálni, hogy a' Király le-té-

le-tétetvén, egy 7 személyyeből álló ugy nevezett *Septemviratus* állittatnék-fel helyébe.

La Fayette Metz Várolsa tájékán szállította-meg táborát, és egészsz erejével *Metzet*, *Sedant*, és a' több e' táján fekvő Városokat fedezi az ellenség ellen. — *Lukner* ugy nyújtotta hofszan a' maga táborát, hogy ha kivántatik, *La Fayette*nek segítségére lehessen. — *Péthiont* éppen azon napon tette vissza a' Nemzeti-gyűlés a' Párisi Polgármesterségbe, a' melly napon a' Király egy írása által már jelentette vala a' N. Gyűlésnek, hogy az ő hivatalából való le-tétettetését már meg-erősítette volna.

A' Jul. 14-dikén tartatott Szabadság innepe napja véghez mene Párisban az ő módja szerint. *Péthion* ezen innep napon már ismét mint Polgármester a' Párisi Polgárok előtt mégyen vala, és a' népnek nagy része ezt kiáltozza vala: — *éllyen Péthion!* — Igen sokan jöttek vala az Országból ezen tzerimoniára olyan *Marseille* és *Avenió* Várolsa-béliekhez hasonló gondolkodásu lakosok öszve, a' kik magokat *Szövetségeseknek* nevezik, és a' kik ezen alkalmatofságra Instántziákat adtanak vala előre bé a' végre, hogy a' Király tétetnék le. De semmi se leve minden kívánságokból, és a' Király igen nagy *éllyen* kiáltások között tere visszát a' maga házaiba. Véghez ment hát még egyszer a' Frantzia 4 esztendősz Szabadságnak 1792-dik-béli innepe napja is.